

Motion till riksdagen 2009/10:Ju315

av Peter Hultqvist och Kurt Kvarnström (s)

Specialdomstol

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att inrätta specialdomstolar för socialförsäkringsmål.

Motivering

Den 1 juli 1991 tog länsrätterna över försäkringsrätternas ansvar. Överklagningar skulle då ske till kammarrätten. Försäkringsöverdomstolen var sista instans. Sedan Försäkringsöverdomstolen avskaffades den 1 juli 1995 så överklagas beslut fattade av Försäkringskassan hos länsrätt, kammarrätt och Regeringsrätten.

Genom de senaste årens förändringsarbete inom Försäkringskassan så har också missnöjet med olika beslut blivit tydligare. Hårdare riktlinjer och bedömningar gör att den försäkrade allt oftare ifrågasätter rättssäkerheten i olika beslut. Detta är också en kritik som blivit tydligare i förhållande till länsrätterna. Kritiken handlar dels om kvaliteten i olika beslut, dels tidsåtgången. Samhällsutvecklingen går mycket snabbt. Nya regler och tillämpningar tillkommer ständigt när det gäller exempelvis sjukförsäkringen. De ekonomiska, tekniska och sociala frågorna har blivit alltmer komplexa och domstolarna får svårare att överblicka hela lagstiftningen och dess tillämpning. Till detta kommer att rättskipningen ska ske snabbt men också ha en precision och säkerhet som garanterar rättssäkerheten.

Därför är kravet på att det finns en djupgående insikt och rutin när det gäller komplicerade ärenden inom exempelvis försäkringsområdet mycket viktigt. Förtroendet och respekten för domstolens förmåga att fatta rimliga och rättvisa beslut är självklart intimt kopplade till kompetens, fackkunskap och rutin. Ägnar sig en domstol åt att i stor omfattning arbeta med en viss typ av mål ger det självfallet utslag i en större förmåga att snabbt och med stor säkerhet fatta beslut.

Fel! Okänt namn på

Domstolsväsendet i Finland, som i många stycken liknar det svenska med en uppdelning mellan allmänna domstolar, som hanterar brottmål och tvister mellan enskilda, och förvaltningsdomstolar, som behandlar myndighetsbeslut, har en försäkringsdomstol. Den hanterar ärenden som gäller individens rätt till arbetspension, folkpension, arbetslöshetsförmåner, lönegaranti, bostadsbidrag, studiestöd, handikappbidrag, vårdbidrag för barn, vårdbidrag för pensionstagare, förmåner som beviljas med stöd av sjukförsäkringslagen, rehabilitering, ersättning vid arbetsplatsolycksfall, yrkessjukdomar, brottsskador eller skador som orsakats i samband med militärtjänst. Motivet för att ha denna specialdomstol är att garantera rättssäkerhet och kompetens i samband med besluten. Mot bakgrund av de förändringar som ägt rum inom Försäkringskassan och den allt tydligare kritiken mot både beslut inom Försäkringskassan och efterkommande rättsliga prövningar finns det all anledning att återgå till ett system med specialdomstolar på socialförsäkringsrättens område även i Sverige. Ärendena är ofta komplicerade och kräver en stor precision och sakkunskap som bakgrund för besluten. Det måste hos allmänheten finnas ett starkt förtroende för en fungerande rättssäkerhet i domstolarnas beslutsprocesser och domar.

Stockholm den 29 september 2009

Peter Hultqvist (s)

Kurt Kvarnström (s)